

ринку, які мати конкурентні переваги, які зміни слід здійснити в організації.

Що стосується поняття «взаємодія», то цей термін використовують у різних галузях науки, і його тлумачення залежить від предмета й напрямку дослідження. Для поняття «взаємодія» характерна наявність фактичних, дієвих і відносно стійких зв'язків, які дозволяють об'єктам впливати один на одного, а також наявність самого впливу, результатом якого є взаємна зміна об'єктів.

Категорія «взаємодія» охоплює всі види соціальних процесів і людської діяльності (працю, пізнання, спілкування, виховання, навчання тощо), вказуючи на взаємний зв'язок соціальних явищ як на рівні суспільства в цілому, так і на рівні функціонування його окремих груп та індивідів.

Головна особливість взаємодії вчителя з учнями – постійне відображення почуттів і думок учнів, створення умов для вироблення їхнього ставлення до об'єктів життя чи наукових фактів. При цьому учні знаходяться в позиції активних учасників пошуків і знахідок, обговорень і дискусій, що сприяє поглибленню їхніх знань, допомагає їх коректувати, виправляти помилки, спонукає до самопізнання та самореалізації [2].

Таким чином, стратегічне управління взаємодією у навчанні визначаємо як цілеспрямований вплив учителя на учня, як на суб'єкт педагогічної діяльності, за допомогою якого учитель здійснює довгострокове управління навчанням, визначає специфічні цілі навчання, розробляє стратегії для досягнення цих цілей, враховуючи всі релевантні (найістотніші) зовнішні та внутрішні умови, а також забезпечує виконання розроблених відповідних планів, які постійно розвиваються і змінюються.

Література

1. Дикань В. Л. Стратегічне управління : навч. посіб./ В.Л. Дикань, В.О. Зубенко, О. В. Маковоз, І. В. Токмакова, О. В. Шраменко – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 272 с.
2. Малаканова Л.В. Прийоми управління суб'єкт-суб'єктною взаємодією у навчально-виховному процесі / Л.В. Малаканова, Г.Ю. Сорокіна // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки . – 2013. – № 5(2). – С. 76-82.

СУЧАСНІ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

*Титаренко В. М.
Полтава, Україна*

Реформування вищої педагогічної освіти України (зокрема системи підготовки учителів технологій) ґрунтується на засадах законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» та Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки, яка проголосила освіту найважливішим ресурсом зміцнення авторитету і конкурентоспроможності держави на міжнародній арені, створення умов для самореалізації кожної особистості, а підготовку педагогічних працівників, їх професійне вдосконалення – важливою умовою модернізації освіти.

Основними завданнями навчання є: створення умов для врахування й розвитку навчально-пізнавальних і професійних інтересів, нахилів, здібностей і потреб учнів у процесі їхньої загальноосвітньої підготовки; забезпечення умов для життєвого і професійного самовизначення учнів, формування готовності до свідомого вибору і оволодіння майбутньою професією; формування загальнокультурної, соціальної, комунікативної, інформаційної, громадянської, технічної, здоров'язбережувальної компетенцій учнів на допрофесійному рівні, спрямування молоді щодо майбутньої професійної діяльності; забезпечення наступно-перспективних зв'язків між загальною середньою і професійною освітою відповідно до обраного профілю.

Завданнями навчання технологій є: формування цілісного уявлення про розвиток матеріального виробництва, роль техніки, проектування і технологій у розвитку суспільства; ознайомлення учнів із виробничим середовищем, традиційними, сучасними і перспективними технологіями обробки матеріалів; формування здатності розвивати надбаня рідної культури; з набуття учнями досвіду провадження технологічної діяльності, партнерської взаємодії і ціннісних ставлень до трудових традицій; розвиток технологічних умінь і навичок учнів; усвідомлення учнями значущості ролі технологій як практичного втілення наукових знань; реалізація здібностей та інтересів учнів у сфері технологічної діяльності; створення умов для самореалізації, розвитку підприємливості та професійного самовизначення кожного учня; оволодіння умінням оцінювати власні результати предметно-перетворювальної діяльності та рівня сформованості ключових і предметних компетентностей.

Отже, освітня галузь «Технології» має великий потенціал і відіграє значну роль у підготовці школярів до входження в доросле життя, створення умов для їх саморозвитку. У старшій ланці

загальноосвітньої школи технологічна підготовка здійснюється відповідно до профільних напрямків роботи загальноосвітнього закладу і характеру пізнавальних інтересів учнів.

Упровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу вимагає створення відповідних умов, що впливає і на організацію процесу підготовки учителя технологій. Серед таких умов називають: наявність структурно-логічних схем підготовки фахівців за спеціальністю; модульну систему організації навчального процесу, системи тестування та рейтингового оцінювання знань студентів; організацію навчального процесу на базі програм навчання, які формуються як набір залікових кредитів; розроблення індивідуальних графіків навчального процесу з урахуванням особливостей кредитно-модульної системи; формування програм навчання всіх освітньо-кваліфікаційних рівнів на основі освітньо-кваліфікаційних характеристик випускників та освітньо-професійних програм підготовки, які передбачають можливі зміни співвідношення обсягів кредитів освітнього та кваліфікаційного складників підготовки; наявність необхідного навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

На шляху інтеграції національної системи освіти у світову відбувається перехід до нового покоління галузевих стандартів вищої освіти на основі компетентнісного підходу. Національна рамка кваліфікацій не лише системно та структуровано описує кваліфікаційні рівні за компетентностями, а й відіграє важливу роль у модернізації системи освіти, яка полягає в її переорієнтації на результати навчання – компетентності (знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості), які набуває та/або здатна продемонструвати особа після завершення навчання.

В умовах зростання вимог соціуму до школи в загальноосвітніх навчальних закладах відбувається зміна освітньої парадигми. Така зміна привносить з собою інші зміст, підходи, стосунки, поведінку, педагогічний менталітет тощо. З 2005 року учні п'ятих класів шкіл України розпочали працювати за новими програмами й підручниками, в основу яких покладено проектно-технологічну діяльність, що вимагає від учителя технологій кардинально нового підходу до підготовки, уроку та методики його проведення.

Сучасний стан окресленої проблематики показує поряд з наслідуванням старих появу низки нових методологічних підходів, запропонованих науковцями для здійснення фахової підготовки учителів технологій. У роботах науковців представлено особливості використання в їх підготовці: кредитно-модульної системи навчання (М. Корець[1]); проектно-технологічного підходу (О. Коберник[2]) системного підходу (І. Білосевич, Л. Оршанський та С. Ткачук); інтеграційного підходу до змісту навчальних дисциплін, структури навчального матеріалу (П. Дмитренко); системно-функціональної, діяльнісної та особистісно орієнтованої теорії підготовки учителів (Є. Кулик); компетентнісного, системного, діяльнісного, особистісноорієнтованого та проектно-технологічного підходів до художньо-конструкторської підготовки (О. Пискун); диференційованого підходу (С. Векліч); особистісноорієнтованого та діяльнісного підходів (А. Цина[4]); компетентнісного підходу (О. Авраменко, М. Пригодій [3] та С. Ящук) та ін.

Зважаючи на результати аналізу вище перерахованих робіт, серед основоположних методологічних підходів до підготовки майбутнього учителя технологій дослідники виділяють: системний, синергетичний, акмеологічний, компетентнісний, особистісно-діяльнісний, контекстний та подієвий.

З цією метою навчальний процес майбутніх учителів технологій необхідно здійснювати в контексті майбутньої професійної діяльності студентів шляхом відтворення у формах (проблемна лекція, практичне заняття з елементами дискусії, навчально-педагогічна та навчально-технологічна практики тощо) і методах (метод проектів) їх навчальної діяльності, реальних зв'язків і стосунків, вирішення конкретних професійних завдань. Необхідно відзначити, що в такому навчанні моделюється не лише предметний, а й соціальний зміст майбутньої професійної діяльності та її контекст.

Нове бачення кінцевих освітніх цілей згідно з принципами Болонського процесу, спрямованими на формування єдиного європейського простору вищої освіти і створення загальноєвропейської системи забезпечення її якості, зміщує мету освіти у бік мобілізації знань, які студент у змозі зрозуміти і сприйняти, навчає мислити і діяти в соціальному середовищі. Тому результат вищої освіти у такій системі пропонується оцінювати рівнем компетентності випускника вузу.

Отже, гостро постає проблема цілей та змісту професійної підготовки майбутніх учителів технологій. Водночас стрімке зростання обсягу знань змушує ретельно переглянути і зміст дисциплін, і методику їх викладання.

Література

1. Корець М. С. Теорія і практика технічної підготовки вчителів трудового навчання : дис. доктора пед. наук : 13.00.04 / Корець Микола Савич. – К., 2006. – 503 с.
2. Коберник О. М. Технологічна освіта в Україні в контексті запровадження компетентнісного підходу / О. М. Коберник // Професійне становлення особистості : проблеми і перспективи : [матер. V міжнар. науково-практ. конференції]. – Хмельницький : ПП Цюпак А.А., 2009. – С. 87–92.
3. Пригодій М. А. Проблеми і перспективи оновлення змісту підготовки майбутніх учителів технологій [Електронний ресурс] / М. А. Пригодій. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VChdpu/ped/2011_92/Prigod.pdf. – Назва з екрана.
4. Цина А. Ю. Зміст технологічної освіти в умовах профільної школи [Електронний ресурс] / А. Ю. Цина. – Режим доступу : <http://trudove.org.ua/post/zm-st-tekhnolog-chno-osv-ti-v-umovakh-prof-lno-shkoli>. – Назва з екрана.

АНДРАГОГІЧНИЙ ПІДХІД ЯК УМОВА УСПІШНОСТІ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА

*Тищенко Т.М.
Полтава, Україна*

Ідея навчання дорослої людини обґрунтована в роботах Я. А. Коменського, К. Д. Ушинського («людина мусить навчатися на кожному етапі свого життя»), В. І. Вернадського («організація народу, який навчається»). В умовах створення неперервної системи освіти починається виокремлення та укріплення окремих її ланок : вищої, професійної, післядипломної тощо. Життя потребує від людини, яка має вищу освіту, ще й інших видів освіченості : громадсько – правової, соціально-комунікативної, гностичної тощо [1, с. 34]. На наш погляд, методологічним є твердження С. П. Архіпової : «освіта дорослих, крім допомоги в адаптації до нових умов, стала носити випереджальний характер, виконувати розвивальну функцію в підготовці людини до подолання порушень її рівноваги не лише в соціально-професійній діяльності, але й в існуванні в цілому» [1, с. 45]. Мозок людини, як відомо, досягає функціональної зрілості на початку юності. Це – період студентських років, коли людина набуває не лише соматичної зрілості, але й стає на перший щабель особистісного зростання. Тому метою нашого наукового пошуку є дослідження можливостей впровадження андрагогічного підходу у процесі підготовки педагогів з метою підвищення його якості.

До можливостей здійснення андрагогічного підходу ми відносимо як формалізоване вивчення дисципліни «Андрагогіка», так і втілення його сутності у таких формах роботи студентів, як семінарські заняття, участь у громадській роботі, проходження виробничих практик тощо.

У нашому дослідженні (2004 р.) було проаналізовано соціальні та психолого-педагогічні умови формування андрагогіки, технологічні особливості освіти дорослих. До позитивних чинників, які сприяють освіті дорослих, було віднесено : стимулюючий вплив прогресивних суспільних явищ; розширення можливостей для навчання і самореалізації; прагнення до вершин професійної майстерності; прагнення до вдосконалення культури спілкування; зростання престижу освіти; потреба у валеологічних знаннях; піднесення ролі науки в суспільному житті та житті конкретної особистості; зростання цінності функціональної компетентності; прагнення до гностичної грамотності; збереження темпу самоосвіти; бажання отримати ще ряд професій; прагнення до високого рівня саморегуляції та інтелектуального довголіття. Водночас ми проаналізували ті чинники, які негативно впливають на життя дорослої людини : швидке старіння інформації; відсутність стимулів регулярного навчання; недосконалість сфери освітніх послуг; другорядне значення освіти в житті дорослої людини; недостатня пропаганда освіченості; тривога за майбутнє; втрата основного місця роботи; нездатність адаптуватися до поточних соціальних змін; зростання темпів життя. Тоді нами було висловлено думку про те, що настав час вводити дисципліну «Андрагогіка» в навчально-виховний процес вищих педагогічних навчальних закладів [2, с.71, 73]. Через нетривалий час кафедра педагогіки стала називатися кафедрою загальної педагогіки та андрагогіки і з'явилася дисципліна «Андрагогіка». Слід зауважити, що опрацювання матеріалу тематичних модулів показало підвищений інтерес студентів до андрагогічних знань, адже студентський вік припадає на перший період дорослості людини (від 18 до 25 років), який відрізняється пошуком ідеалів; відкритістю до комунікації; прагненням оцінювати події з точки зору прагматичності, здорового глузду, моди ; бажанням особистісного зростання тощо. У процесі дослідження потреб студентської молоді нами було створено піраміду потреб студентів : потреба в